

PLECHTIGHEID

POOLS MILITAIR KERKHOF

24 SEPTEMBER 2017

TOESPRAAK BURGEMEESTER PETER VANVELTHOVEN

Het is een voorrecht om hier vandaag te mogen spreken over vrijheid.

Spreken over vrijheid is belangrijk. Die vrijheid mogen beleven is nog belangrijker.

Maar het is een vrijheid die vandaag op de proef wordt gesteld. Elke dag wordt er ergens in de wereld oorlog gevoerd. Elke dag zijn er vluchtelingen op pad omdat hun vrijheid in hun thuisland op de proef wordt gesteld.

Elke dag moeten er mensen vluchten om vrij te zijn. Vluchten om te overleven. Vluchten om vrede te kennen.

En net daarom staan wij hier samen naar jaarlijkse traditie op dit Pools kerkhof, om in eerbied en grote dankbaarheid terug te denken aan de moeilijke jaren van een wereldoorlog toen Poolse soldaten weigerden zich neer te leggen bij onvrijheid en dictatuur, bij blinde onverdraagzaamheid en heerszucht.

Ze vochten en verdedigden in menselijke verontwaardiging de levenswaarden van vrijheid, rechtvaardigheid en verdraagzaamheid. Daarom is het een voorrecht om vandaag hier te mogen spreken over vrede en vrijheid.

Voor die vrede hebben de 257 Poolse zonen, die hier begraven liggen, een prijs moeten betalen. De zwaarste prijs. Hun leven.

Daarom zou ik me vandaag, 72 jaar na het beëindigen van de tweede wereldoorlog, rechtstreeks en persoonlijk tot één van hen willen richten.

Mijn woorden zijn gericht aan Antoni Komorowski. Op 1 januari 1945 moest hij het leven laten in Gent. Hij kreeg in Lommel zijn laatste rustplaats.

Beste Antoni Komorowski

Jouw graf in mijn thuisstad Lommel, lijkt na 72 jaar bijna anoniem. Maar dat is het zeker niet. Jouw graf, dat hagelwit kruis, is een monument voor een dierbaar leven. Een monument voor jouw dierbaar leven, voor jouw dierbare familie.

Ik richt me tot jou, Antoni Komorowski, omdat je vandaag voor mij symbool staat voor die 257 Poolse jongemannen die in 1944 en 1945 in België en Nederland zo ongelukkig het leven moesten laten.

Ik richt me tot jou, Antoni, omdat je op 1 januari 1945, bijna in de nadagen van de tweede Wereldoorlog, toch nog gedood werd. Gent was al bevrijd door de geallieerden. Het was een verrassingsaanval van de vijand om de vliegtuigen van onze bevrijders uit te schakelen.

Hoe wreed was het. Het leven moeten laten op de eerste dag van het nieuwe jaar. Een jaar dat toen nog een oorlogsjaar was, maar dat later een vredesjaar zou worden. Het jaar waarin die tweede wereldoorlog beëindigd werd. Je hebt het helaas niet mogen meemaken.

Het jaar voordien had je je 30e verjaardag gevierd Antoni. Zo jong was je.

Ik heb je foto opgezocht, ik ben op zoek gegaan naar jouw levens- en familie verhaal.

Daar zag ik dat jouw moeder op 12 december 1944 overleden is. Twee weken voor jou. Ik kan me dus voorstellen, dat je geen afscheid van haar hebt kunnen nemen. Je verdedigde op dat moment de vrijheidswaarden van Europa in het verre België. Je kon niet aan haar zijde staan toen ze stierf.

In je levensgeschiedenis zag ik ook dat je vader in 1951, amper zes jaar later, ook overleden is. Op enkele jaren tijd was jullie familie een verscheurde familie.

In je levensgeschiedenis zag ik ook dat jouw enige broer, die twee jaar ouder was, de oorlog wel overleefd heeft. Hij is 70 jaar mogen worden. Maar het overgrote deel van zijn leven heeft hij jou, zijn enige broer, en zijn familie moeten missen.

En ik zag ook, ook al ben je hier in Lommel begraven, dat jouw naam symbolisch werd toegevoegd aan het familiegraf in Warschau. Ik heb de foto van jullie familiegraf gezien. Ik heb gezien dat je dus toch een beetje bij je familie in Polen bent.

En ik zag ook dat je helemaal niet vergeten bent Antoni. Integendeel.

Want jouw neef, die je wellicht nooit gekend hebt, bracht een mooie hulde aan jou op het internet. Zijn naam is Zbigniew Komorowski. Sta me toe om zijn woorden letterlijk voor te lezen.

“Dear uncle Antoni. You are my hero. You gave your life fighting for our freedom.”

Je hoort het, Antoni. Je bent een held. Voor jouw neef, voor jouw familie, voor ons allemaal.

Dank je wel, Antoni, voor jouw en onze vrijheid.

Dank jullie wel, zonen van Polen, voor jullie en onze vrijheid.